

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 488/2013-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., B., zastúpeného advokátkou JUDr. J. C., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/201/2011 a jeho rozsudkom z 24. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2012 doručená sťažnosť J. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/201/2011 a jeho rozsudkom z 24. mája 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ si ako navrhovateľ uplatnil na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) nárok na „ochranu osobnosti, odstránenie následkov, a primerané zadosťučinenie a o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch“ proti odporcovi v 1. rade: S., a. s., proti odporcovi v 2. rade: S., a. s., a voči odporcovi v 3. rade: A., a. s. (ďalej len „odporcovia“). V predmetnej veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 7 C/33/2007-449 zo 16. decembra 2010 tak, že návrh zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co/201/2011-538 z 24. mája 2012 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«Odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že uplatňované nároky sú premlčané. Citujem, „v danom prípade ide o osobnostné právo majetkovej povahy, ktoré je premlčateľné“. Z toho vyplýva, že súdy nesprávne označili, že svoj nárok si odvodzujem od zásahu do mojich osobnostných práv. Toto som nikde vo svojich podaniach ani na pojednávaniach netvrdil, napokon mám za to, že Ústava SR, vymedzujúca základné pojmy, pojem osobnostné práva nepozná.

Naopak, stále som tvrdil a tvrdím, že som sa domáhal zadosťučinenia za neoprávnený zásah do mojich základných ľudských práv a tie sú v zmysle článku 12 ods. 1 Ústavy SR nepremlčateľné. ...

Rozhodnutia súdov v konaní voči odporcom v 1. a 3. rade, že môj nárok voči nim je premlčaný, považujem za nesprávne z dôvodov nesprávne aplikovaného ustanovenia OZ, konkrétne § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v nepochopení podstaty žaloby.

Nemôžem súhlasiť s právnym názorom súdov (okresného, krajského ani Najvyššieho súdu SR, na rozhodnutie ktorého - 2 Cdo 278/2007 sa tie prvé dva odvolávali), že môj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je premlčaný, nakoľko som svoj nárok odvodzoval od neoprávneného zásahu do mojich základných ľudských práv, a to:

voči odporcovi v 1. rade - do práva na dôstojnosť garantovaného článkom 19 ods. 1 Ústavy SR, ktorého sa dopustil krivým obvinením,

a voči odporcovi v 3. rade - do práva na pokojné užívanie majetku garantovaného článkom 1 Protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) a článkom 20 Ústavy SR.

Náš právny systém poskytuje možnosť vymáhania práva na nemajetkovú ujmu v peniazoch v prípade neoprávneného zásahu do základných ľudských práv v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, nakoľko v ods. 2 § 13 OZ v jeho prvej vete je použitý pojem najmä, čo značí, že predpokladom pre priznanie práva na nemajetkovú ujmu v peniazoch môže byť aj iný ako tam uvedený, t. j. porovnateľný aspekt.

Z toho vyplýva, že súdy nesprávne označili, že svoj nárok si odvodzujem od zásahu do mojich osobnostných práv. Toto som nikde vo svojich podaniach ani na pojednávaniach netvrdil, napokon mám za to, že Ústava SR, vymedzujúca základné pojmy, pojem osobnostné práva nepozná.

Naopak, stále som tvrdil a tvrdím, že som sa domáhal zadosťučinenia za neoprávnený zásah do mojich základných ľudských práv a tie sú v zmysle článku 12 ods. 1 nepremlčateľné.

Toto rozhodnutie súdov považujem za nesprávne jednak z dôvodov uvedených v odstavci 1., a navyše, aj keby platilo, že môj nárok nie je trvalo vymáhateľný, ale v 3 ročnej premlčacej lehote, nárok by nebol premlčaný z nasledovných dôvodov:

Prípadné plynutie 3 ročnej premlčacej lehoty nie je možné odvodzovať od odporcom tvrdeného a súdom uznaného okamihu, t. j. odo dňa 4. 3. 1997, kedy si hmotnoprávny predchodca odporcu v 2. rade - S., a. s. uplatnil žalobou na Krajskom súde v Bratislave nárok na vrátenie peňažných prostriedkov poskytnutých na základe úverovej zmluvy č. 800702-1 zo dňa 1. 10. 1992 (úver mojej manželky), nakoľko:

- 1. tento postup S. bol oprávnený,*
- 2. nemá s mojím nárokom nič spoločné*
- 3. a nespôsobil neprimeranú dražbu, od ktorej odvodzujem svoj nárok.*

Nakoniec, v tom čase predsa ani neexistoval právny predpis o dobrovoľných dražbách, do platnosti vstúpil 14. 9. 2002.

Mám za to, že správne určený okamih, kedy by v prípade premlčateľnosti môjho nároku, mohlo byť právo prvýkrát vykonané, je deň postúpenia pohľadávky z môjho úveru č. 800235-6 na tretiu osobu a to deň: 14. 12. 2004. Žaloba bola podaná dňa 11. 4. 2007.»

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo J. M., na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé prejednanie vecí podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, postupom Krajského súdu SR, porušené bolo.

Základné ľudské právo sťažovateľa chránené Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol vyhlásený pod č. 209/1992 Zb. podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie, porušené bolo.

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu vedený pod sp. zn.: 9 Co 201/2011-538 a prikazuje sa Krajskému súdu aby vec vrátil na opätovné prejednanie na Okresný súd Bratislava I.

3. J. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 30.000 Eur (slovom tridsaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 3000 Eur na účet ich právneho zástupcu JUDr. (meno sa upresní po prijatí sťažnosti), do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje takto:

«Sťažovateľ si je vedomí, že podľa zvyklosti a zverejnenej judikatúry ústavný súd priznáva odškodnenie za nespravodlivý rozsudok v takej výške, ako ju sám vyhodnotí. Sťažovateľ si dovoľuje upozorniť, že v tomto konkrétnom prípade ide o dlhotrvajúce „prenasledovanie“ nezákonnosťou s následkom bezdomovectva a ohrozovania na živote a zdraví nielen dospelých osôb, ale aj dvoch detí a pretrvávajúcim nesprávnym úradným postupom a nevyožiteľnosťou rozsudkami priznanej škody vo výške 4 437 176,50 SK, sa prehlbuje ich utrpenie, a preto žiadam ústavný súd, aby zhodnotil tieto nenapraviteľné nevýhody aj pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia. ...

Nezákonnosť v rozhodnutiach a postupe je predmetom súdneho konania aj v tomto prípade, ktorá trvá príliš dlho, spôsobilá svojimi príčinnými súvislosťami sťažovateľovi a jeho rodine neznesiteľné životné podmienky, ktoré sa pritvrdili do neúnosnej miery ohrozenia zdravia a života. Už vyše 18 rokov nemôže sťažovateľ pokojne užívať svoj majetok - tlačiarenský stroj! Preto, z dôvodov vymanenia sa z tohoto neznesiteľného stavu, požaduje sťažovateľ odškodnenie formou finančného zadosťučinenia v takej výške ako uvádza a v akej výške sa odškodňuje vo vyspelých demokraciách. Životy a zdravie majú nevyčísliteľnú hodnotu, preto si myslím, že výška finančného zadosťučinenia je vzhľadom na postavenie bezdomovcov primeraná.

... Pri nezákonnej dobrovoľnej dražbe došlo k zašantročeniu aj hnutel'ného majetku, ktorý nebol predmetom dražby a páchatel'a sa nepodarilo doposiaľ vypátrať, za čo nesú vinu odporcovia v tomto spore a kompenzáciu si hodnotím najmenej vo výške 10.000 EUR.

... my žiadame odškodnenie za vyše 5 rokov v bezdomovstve a ohrozenie života štvorčlennej rodiny vo výške 10.000 EUR.

Do dnešného dňa sme nútení znášať neprimerané bremeno bezdomovstva, psychického utrpenia, ktoré je pre hlavne pre deti v pubertálnom veku obrovskou frustrujúcou psychickou záťažou.»

Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 19. apríla 2013 namietal predpojatosť sudkyne IV. senátu ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej.

Prvý senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 460/2013-23 z 3. júla 2013 rozhodol, že sudkyňa IV. senátu ústavného súdu Ľudmila Gajdošíková vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 10742/2012 nie je vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie. V nadväznosti na to IV. senát ústavného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľ'a pokračoval ďalej v konaní.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 24. mája 2012. Základom jeho argumentácie je jeho nesúhlas s právnym názorom krajského súdu, ktorý sa stotožnil so záverom okresného súdu, že uplatnené právo sťažovateľa je premlčané.

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení namietaného rozsudku z 24. mája 2012, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu zo 16. decembra 2010, poukázal na obsah odvolania sťažovateľa a vyjadrení odporcov k tomuto odvolaniu, pričom ďalej uviedol:

«Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou trojročnou premlčacou dobou, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. To je objektívne vymedzený začiatok (od slova „mohlo“ a nie od „mohol“). (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 1997, sp. zn. 3 Obo 44/97). Právo môže byť vykonané prvý raz, keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda keď je actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti, napr. na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve.

Pokiaľ súd prvého stupňa v posudzovanej veci zastal právny názor, že nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do osobnostných práv je premlčaný, je jeho záver vecne správny. Uvedenú problematiku riešil NS SR v rozhodnutí 2 Cdo 278/2007, v ktorom vyslovil, že „právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch“ podľa § 13 ods. 2 OZ je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a vzniká vtedy, ak morálne zadosťučinenie nepostačuje a pokiaľ došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti v značnej miere. Aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ). V prejednávanej veci nebol dôvod na odchýlenie sa od prijatého záveru, ktorý je výsledkom štandardnej súdnej praxe.

Tvrdenie navrhovateľa v podanom odvolaní o nesprávnom vyhodnotení plynutia premlčacej doby súdom prvého stupňa nie je správne.

Pozornosti odvolacieho súdu neušiel úmysel navrhovateľa predĺžiť beh premlčacej lehoty označením nových skutočností. V žalobe za rozhodujúci deň pre začiatok plynutia premlčacej lehoty označil okamih, kedy sa dozvedel o dražbe. V odvolaní zo dňa 13. 1. 2011 už navrhovateľ ako rozhodujúci deň pre plynutie premlčacej lehoty označil deň 17. 12. 2004, t.j. dátum podpisu zmluvy o postúpení pohľadávky.

Odvolací súd je v zmysle § 212 ods. 1 O. s. p. viazaný dôvodmi odvolania. Z obsahu spisu je nepochybné, že navrhovateľ bol riadne poučený podľa § 120 ods. 4 O. s. p. o tom,

že všetky skutočnosti a dôkazy musí predložiť alebo označiť skôr, ako súd vo veci vyhlási rozhodnutie, pretože na neskôr označené skutočnosti sa neprihliada. Nadväzne ním uvádzané „nové skutočnosti“ v rámci odvolacieho konania nemôžu byť relevantným odvolacím dôvodom (§ 205a ods. 1 O. s. p.), t. j. podkladom pre ustálenie iného skutkového stavu. Odhliadnuc od toho, že ním označené rozhodujúce skutočnosti sú podľa vyššie uvedeného výkladu z hľadiska posúdenia plynutia premlčanej doby bez právneho významu, nedajú sa kvalifikovať ako také, ktoré bez svojej viny nemohol predložiť pred súdom I. stupňa (205a ods. 1 písm. d./ O. s. p.).

Naviac, navrhovateľ sa týmto konaním snažil obísť zákonné ustanovenie a privodiť pre seba úspech. Takému konaniu nebolo možné priznať očakávanú váhu, pretože inštitút premlčania by stratil opodstatnenie. Navrhovateľ si uplatnil návrh na začatie konania v zmysle § 80 písm. b) O. s. p., ktorým sa domáhal uloženia povinnosti odporcom. Konanie o plnenie v zmysle citovaného zákona je konaním návrhovým, preto navrhovateľ už v samotnej žalobe mal v zmysle § 42 ods. 3 O. s. p. v spojení s § 79 ods. 1 O. s. p. označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností (§ 79 ods. 1 O. s. p.) je nosným prvkom v rámci dôkaznej povinnosti účastníka konania. S týmito skutočnosťami a dôkazmi súd pracuje, vyhodnotí ich jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti (§ 123 O. s. p.) a v závere tvoria podklad pre rozhodnutie súdu. V žalobnom návrhu ako aj počas celého konania pred súdom I. stupňa, navrhovateľ označený za neoprávnený zásah považuje, že „odporca 2/ zapríčinil, že tretia osoba vykonala nezákonnú dražbu“ (strana 4 žalobného návrhu). Vzhľadom na uvedené navrhovateľom vytýkaný nesprávny právny záver ohľadom plynutia premlčacej lehoty je bez právneho významu.

V odvolaní navrhovateľ neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa zisteného stavu alebo jeho právneho hodnotenia, ani takými, o ktorých by súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nebol mal vedomosť, alebo ktoré by nebol uvážil. Z konania pred súdom prvého stupňa i odvolacím súdom iným, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Odvolací súd ustálil vecnú správnosť odvolaním napadnutého prvostupňového rozhodnutia a podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ho potvrdil.

Ak teda súd prvého stupňa prihliadol na odporcami vznesenú námietku premlčania, neskúmajúc vecnú stránku veci, postupoval správne, uplatnil zásadu hospodárnosti konania a správne žalobný návrh zamietol, v dôsledku čoho odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O. s. p.»

Pri preskúmvaní namietaného rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádza zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 7 C/33/2007-449 zo 16. decembra 2010, ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Okresný súd vo vzťahu k odporcovi v 1. rade v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Súd s poukazom na zistené skutočnosti uplatnený nárok navrhovateľa voči... [odporcovi v 1. rade] ako premlčaný zamietol s tým, že v danom prípade bola vznesená námietka premlčania zo strany odporcu v 1 rade na pojednávaní konanom dňa 30. 11. 2009 a súd dospel k záveru, že v danom prípade ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré je premlčateľné (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 278/2007 zo dňa 25. 9. 2008) a plynutie trojročnej premlčacej lehoty začalo odo dňa, kedy si mohol navrhovateľ svoj nárok voči odporcovi v 1 rade uplatniť po prvý krát t. j. dňa 1. 10. 1992 po podpise uvedenej úverovej zmluvy a nakoniec aj dňa 7. 4. 1995 (ČVS: PZ- 557/KV-94 (sp. zn. 1T 101/1996) podané na Obvodné oddelenie PZ SR B. dňa 7. 4. 1995), kedy odporca v 1 rade podal trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu... najneskôr dňa 4. 3. 1997, kedy si odporca v 1 rade začal uplatňovať právo na súde žalobou o zaplatenie pohľadávky s príslušenstvom a toto právo mu uplynulo dňom 4. 3. 2000 a návrh na začatie konania bol doručený Okresnému súdu Bratislava I dňa 10. 5. 2007, t. j. po uplynutí premlčacej lehoty a

odporca v 1 rade sa premlčania dovolal, preto nemožno premlčané právo navrhovateľovi priznať.

Ak by aj v danom prípade súd nekonštatoval premlčanie uplatneného nároku navrhovateľa, je potrebné uviesť, že navrhovateľ súdu nepreukázal protiprávne konanie odporcu v 1. rade, nepreukázal porušenie svojich základných práv protiprávnym konaním odporcu v 1 rade, či zníženie vážnosti v spoločnosti a zníženie dôstojnosti jeho ako fyzickej osoby, t. j. neuniesol v tomto smere dôkazné bremeno.“

Pokiaľ ide o odporcu v 2. rade, okresný súd dospel k týmto záverom:

«Odporca v 2 rade taktiež vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku navrhovateľom na Okresnom súde Bratislava I dňa 10. 5. 2007 a to s poukazom na rozsudok NS SR č. k. 3 Cdo 278/2007 s odôvodnením, že právo na peňažné zadostučinenie sa premlčuje, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa, kedy tento nárok mohol byť uplatnený po prvý krát a to v danej veci ide o deň 4. 3. 1997, kedy si právny predchodca odporcu v 2 rade (S. a. s.) uplatnil žalobou na Krajskom súde v Bratislave nárok na vrátenie peňažných prostriedkov poskytnutých na základe Úverovej zmluvy č. 800702-1 zo dňa 1. 10. 1992.

Uvedené vyplýva aj zo skutočnosti, že sám navrhovateľ v návrhu má za to, že „k perzekúcii jeho osoby došlo tým, že v predmetnej zmluve nemal byť uvedený ako príjemca, a preto mal odporca v 1 rade zneužiť postavenie navrhovateľa a obviniť ho zo spáchania podvodu spolupáchatelstvom“. Podľa uvedených skutočností premlčacia doba uplynula dňa 4. 3. 2000. Trestné oznámenie vo veci podvodu v trestnej veci ČVS: PZ-557/KV-94 (sp. zn. 1T 101/1996) bolo právnym predchodcom odporcu v 2 rade S. a. s. podané na Obvodné oddelenie PZ SR B. dňa 7. 4. 1995, t. j. ešte pred podaním žaloby na Krajský súd v Bratislave. V danom prípade došlo dňom 4. 3. 2000 k premlčaniu uplatnenej pohľadávky navrhovateľom voči odporcovi v 2 rade vo všeobecnej premlčacej dobe podľa citovaného ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 278/2007). Rozhodným okamihom môže byť aj postúpenie pohľadávky z odporcu v 1 rade (S. a. s.) na odporcu v 2 rade (S. a. s.) ako postupcu na postupníka na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 28. 6. 2000, dňom účinnosti zmluvy 30. 6. 2000, kedy odporca v 2 rade nadobudol postavenie veriteľa a premlčacia doba v tomto prípade uplynula dňom

30. 6. 2003, a preto súd návrh navrhovateľa na zaplatenie nemajetkovej ujmy voči odporcovi v 2 rade zamietol.

K plynutiu premlčacej lehoty súd podotýka na záver, že pre začiatok plynutia premlčacej lehoty nie je možné považovať deň, kedy sa navrhovateľ dozvedel o dražbe nehnuteľnosti (čo je uvedené v podaní navrhovateľa zo dňa 27. 9. 2010) a ak by aj navrhovateľom uvádzaný neoprávnený zásah do práv navrhovateľa predstavovala samotná dražba, súd poukazuje na to, že subjekt (fyzická osoba), ktorý bol navrhovateľom tejto dražby, nie je účastníkom tohto konania.»

Vo vzťahu k odporcovi v 3. rade okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

«Odporca v 3 rade na pojednávaní konanom dňa 30. 11. 2009 do zápisnice pred súdom uviedol, že taktiež ako odporca v 1 a 2 rade vznáša námietku premlčania navrhovateľom uplatneného nároku s tým, že sa nedopustil neoprávneného zásahu do práv navrhovateľa. Poukázal na obsah návrhu navrhovateľa doručeného Okresnému súdu Bratislava I dňa 10. 5. 2007 s tým, že z neho vyplýva skutočnosť, že sám navrhovateľ nepopiera, že dlhodobo neplnil voči odporcovi v 3 rade záväzky vyplývajúce z predmetnej (v odôvodnení rozsudku už opísanej) úverovej zmluvy a javí sa minimálne v rozpore s dobrými mravmi, ak dlžník, ktorý si nesplnil svoje povinnosti voči veriteľovi, ktoré na seba dobrovoľne zmluvne prevzal, sa domáha voči danému subjektu nemajetkovej ujmy. Súd s poukazom na predložené listinné dôkazy dospel k záveru, že návrh navrhovateľa smerujúci voči odporcovi v 3 rade odvodzuje od „zápisu z januára 1994“, ale návrh na začatie konania bol doručený súdu dňa 10. 5. 2007 t. j. po uplynutí premlčacej lehoty. Súd taktiež poukazuje na rozsudok Okresného súdu v Lučenci č. k. 8C 158/1996 z ktorého je zrejmé, že navrhovateľ využil svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie tlačiarenskeho stroja od spoločnosti L. spol. s r. o., s ktorou ešte pred uvedeným „zápisom z januára 1994“ uzatvoril ústnu nájomnú zmluvu na tlačiarenský stroj t. j. navrhovateľ s predmetom nájmu disponoval ešte pred januárom 1994. Z uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľa voči odporcovi v 3. rade taktiež zamietol.

Ak by aj v danom prípade v časti týkajúcej sa odporcu v 3. rade súd nekonštatoval premlčanie uplatneného nároku navrhovateľa, je potrebné uviesť, že navrhovateľ súdu nepreukázal protiprávne konanie odporcu v 3. rade, ktorým by navrhovateľovi mal zabrániť

získať finančné prostriedky na splácanie záväzkov, na živobytie, na politickú činnosť, alebo ktorým by navrhovateľovi mal zmariť podnikateľský plán a prísľub založenia akciovej spoločnosti a týmto protiprávnym konaním spôsobiť navrhovateľovi škodu veľkého rozsahu.

S poukazom na uvedené súd dospel k záveru, že v danom prípade neboli naplnené podmienky na priznanie uplatneného nároku (nemajetkovej ujmy) keď že tu neexistoval neoprávnený zásah odporcu v 1., 2., 3. rade a odporcovia postupovali v súlade so zákonom, tak ako je opísané v odôvodnení tohto rozsudku.»

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu je zrejmé, že všeobecné súdy vyhodnotili návrh sťažovateľa ako návrh, ktorým si uplatňuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odporcovia vzniesli námietku premlčania tohto práva sťažovateľa. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo/278/2007, podľa ktorého je „právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje.“ (citované podľa ASPI, stav k 23. júlu 2013). Vo vzťahu ku každému z odporcov všeobecné súdy určili začiatok plynutia premlčacej lehoty ku dňu, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka). Na tomto základe dospeli k záveru, že právo sťažovateľa vo vzťahu k odporcom je premlčané. Poukázali na to, že deň, keď sa sťažovateľ dozvedel o dražbe rodinného domu, nemôže byť rozhodným okamihom pre začiatok plynutia premlčacej lehoty z dôvodu, že navrhovateľ dražby nebol účastníkom konania. Ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu ako odvolacieho súdu nie sú založené na svojvoľnej interpretácii, prípadne aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka [najmä ustanovení týkajúcich sa práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a premlčania]. Krajský súd v spojení s okresným súdom v odôvodnení svojho rozsudku uviedol argumentáciu, ktorá dostatočným spôsobom odôvodňuje záver o tom, že právo sťažovateľa voči odporcom je premlčané, preto nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto ústavný súd považuje namietaný rozsudok krajského súdu za ústavne udržateľný.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom z 24. mája 2012 po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti argumentuje judikatúrou Najvyššieho súdu Českej republiky, kde však platí iná právna úprava, a navyše judikatúra všeobecných súdov Českej republiky nie je pre Slovenskú republiku bez ohľadu aj na porovnateľnosť právnej úpravy záväzná. Tak všeobecné súdy, ako aj ústavný súd nie sú povinné zachovávať kontinuitu s rozhodovacou činnosťou najvyššej súdnej inštalácie iného štátu.

Čo sa týka rozdielnej, resp. rozchádzajúcej sa judikatúry všeobecných súdov v Slovenskej republike, ústavný súd poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007, v ktorom sa okrem iného uvádza, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva).

Z hľadiska princípu právnej istoty, ktorý tvorí integrálnu súčasť princípu právneho štátu, je prirodzene, rozdielnosť judikatúry všeobecných súdov v skutkovo rovnakých, resp. porovnateľných veciach nežiaduca, k jej odstraňovaniu v právnom poriadku Slovenskej republiky slúži mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu. Z označeného ustanovenia zákona o súdoch vyplýva, že úloha zabezpečovať koherentnosť judikatúry všeobecných súdov je zverená najvyššiemu súdu, a nie ústavnému súdu. V tejto súvislosti ústavný súd konštantne zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 585/2012).

Takto ani rozdielna judikatúra najvyššej súdnej inštalácie v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach nemôže viesť k automatickému záveru o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/201/2011 a jeho rozsudkom z 24. mája 2012 po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013